

V Bruseli 20. mája 2021
(OR. en)

8966/21

COHAFA 51
DEVGEN 100
ONU 50
COVID-19 215
COAFR 133
MOG 44
MAMA 85
COASI 70
COLAC 37
COJUR 11
PROCIV 61
RELEX 455

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	8725/21
Č. dok. Kom.:	COM(2021) 110 final
Predmet:	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o humanitárnej činnosti EÚ: nové výzvy, rovnaké zásady – závery Rady (20. mája 2021)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o oznámení Komisie Európskemu parlamentu a Rade o humanitárnej činnosti EÚ: nové výzvy, rovnaké zásady, ktoré sa prijali na 3 795. zasadnutí Rady 20. mája 2021.

Závery Rady
o oznámení Komisie Európskemu parlamentu a Rade
o humanitárnej činnosti EÚ: nové výzvy, rovnaké zásady

1. Rada víta vhodne načasované oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o humanitárnej činnosti EÚ vzhľadom na čoraz väčšie humanitárne výzvy na celom svete, pokiaľ ide o financovanie aj poskytovanie pomoci. Rada vyjadruje vážne znepokojenie nad bezprecedentným rozsahom humanitárnych potrieb, zmenšovaním humanitárneho priestoru a rastúcim nedostatkom finančných prostriedkov. Pandémia COVID-19 výrazne zvýšila vplyv konfliktov, zmeny klímy, demografických tlakov, núteného vysídľovania, zlyhávajúcej alebo slabej správy vecí verejných a rastúceho počtu prípadov porušovania medzinárodného humanitárneho práva. Všetky tieto faktory ovplyvňujú najmä obyvateľstvo v zraniteľných situáciách.
2. Rada opätovne potvrdzuje platnosť a relevantnosť Európskeho konsenzu o humanitárnej pomoci a znova zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa humanitárna pomoc EÚ poskytovala uplatňovaním prístupu založeného na potrebách a v súlade s humanitárnymi zásadami ľudskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti.
3. Rada zdôrazňuje kľúčovú koordinačnú úlohu Organizácie Spojených národov pri reakcii na humanitárne krízy v duchu účinného multilateralizmu a partnerstiev. Zdôrazňuje význam úzkej spolupráce s kľúčovými partnermi, a to so zapojením medzinárodných a miestnych humanitárnych MVO a občianskej spoločnosti, a uznáva význam Medzinárodného hnutia Červeného kríža a Červeného polmesiaca pri podpore a zabezpečovaní zásadnej humanitárnej reakcie.

4. Rada zdôrazňuje, že dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva je predpokladom účinnej a efektívnej humanitárnej pomoci v situáciách ozbrojeného konfliktu, zmiernenia utrpenia postihnutého obyvateľstva a zabezpečenia jeho zvýšenej ochrany. Rada preto zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa rešpektovanie a dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva stalo stredobodom vonkajšej činnosti EÚ – ako sa uvádza v usmerneniach EÚ o podpore dodržiavania medzinárodného humanitárneho práva – a aby sa zabezpečila ochrana civilného obyvateľstva a civilnej infraštruktúry, podpora a presadzovanie zásadnej humanitárnej činnosti a ochrana humanitárneho priestoru. Rada ďalej zdôrazňuje, že je potrebné zaistiť bezpečný a neobmedzený prístup k obyvateľstvu v núdzi, ako aj bezpečnosť a ochranu humanitárnych a zdravotníckych pracovníkov. Podporuje ďalšie posilnenie rámca pre dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva v súlade so závermi Rady o humanitárnej pomoci a medzinárodnom humanitárnom práve prijatými v novembri 2019. Rada nabáda na zvýšené úsilie o zabezpečenie prípadnej účinnej koordinácie EÚ v záležitostiach týkajúcich sa medzinárodného humanitárneho práva, a to na vnútornej aj vonkajšej úrovni, vrátane lepšieho monitorovania porušovania medzinárodného humanitárneho práva a odsúdenia takýchto činov, ktoré zahŕňajú útoky na civilistov, humanitárnych a zdravotníckych pracovníkov, zdravotnícke zariadenia a školy.
5. Rada zdôrazňuje naliehavú potrebu zintenzívniť globálne úsilie o výrazné zvýšenie základne zdrojov pre humanitárnu činnosť, ako aj dôležitosť efektívnejšieho poskytovania humanitárnej pomoci z dostupných zdrojov. Rada nabáda Komisiu a členské štáty, aby sa usilovali zabezpečiť dodatočné financovanie humanitárnej pomoci, aby si EÚ udržala vedúcu úlohu medzi globálnymi darcami a zabezpečila udržateľnejšie a vyváženejšie rozdelenie financovania humanitárnej pomoci v rámci EÚ. Rada vyzýva potenciálnych a nových darcov, aby zásadným spôsobom prispeli k humanitárnemu systému koordinovanému OSN. Rada okrem toho vyzýva Komisiu a vysokého predstaviteľa, aby do svojho dialógu s príslušnými tretími krajinami dôsledne začleňovali presadzovanie podpory zásadnej humanitárnej činnosti. Rada nabáda členské štáty a Komisiu, aby zintenzívnil dialóg so systémom OSN o prioritizácii humanitárnych zdrojov. Rada ďalej víta prácu členských štátov a Komisie zameranú na mobilizáciu dodatočného zásadného financovania zo strany medzinárodných finančných inštitúcií a súkromného sektora, a to aj prostredníctvom inovatívnych prístupov k financovaniu, na základe prístupu „nespôsobovať škodu“.

6. Rada vyjadruje podporu využívaniu viacročných a flexibilných mechanizmov financovania s humanitárnymi partnermi. Víta záväzok Komisie zintenzívniť toto úsilie a zdôrazňuje dôležitosť poskytovania kvalitného financovania v súlade s tzv. veľkou dohodou („Grand Bargain“). Rada nabáda humanitárne organizácie, aby naďalej využívali inovačné riešenia a digitálne nástroje s cieľom zvýšiť účinnosť a vplyv ich reakcie. Rada potvrdzuje potrebu zodpovedného a etického spravovania údajov v humanitárnych kontextoch so zreteľom na zásadu „nespôsobať škodu“, a to aj vo všetkých prípadoch, keď sa digitálne riešenia používajú na humanitárnu pomoc.
7. Rada zdôrazňuje, že je potrebné zintenzívniť podporu miestnych a vnútroštátnych aktérov a uznať pritom ich znalosti a skúsenosti ako pracovníkov v prvej línii, ktorí sú na mieste pred núdzovými situáciami, počas nich a po nich. Pripomína potrebu koordinovaných posúdení potrieb, ktoré vychádzajú z kapacít týchto miestnych aktérov. Rada nabáda na väčšie investície do miestnych MVO vrátane miestnych organizácií pre práva žien a pod vedením žien a do podpory spravodlivých partnerských postupov. Rada zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa tam, kde je to vhodné, posilnili štruktúry pre vnútroštátne reakcie, siete a inštitúcie vrátane – ale nielen – mimovládnych organizácií, náboženských a charitatívnych organizácií a ich partnerov. Zdôrazňuje aj dôležitosť programu lokalizácie ako prostriedku na zlepšenie prístupu ľudí k včasným a primeraným službám na riešenie potrieb obyvateľstva vo vznikajúcich, dlhotrvajúcich a zabudnutých krízach.

8. Rada vyjadruje hlboké znepokojenie nad dôsledkami zmeny klímy na humanitárnu činnosť, víta prácu vykonanú v súvislosti s predvídavou humanitárnou činnosťou a vyzýva na jej rozšírenie. Rada potvrdzuje potrebu posúdenia a analýzy rizika s cieľom formovať humanitárnu činnosť a konzistentne dopĺňať prístup založený na potrebách. Posilnenie opatrení a aktérov v oblasti klímy a životného prostredia v rámci prístupu prepojenia medzi humanitárnou činnosťou, rozvojom a mierom je nevyhnutné na budovanie a zvyšovanie odolnosti zraniteľných komún v súlade s novou stratégiou EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy. Rada dôrazne podporuje cieľ oznámenia, ktorým je začleniť reakciu na negatívne vplyvy zmeny klímy a zhoršovania životného prostredia do návrhu a poskytovania humanitárnej pomoci, ako aj záväzok podporovať úsilie humanitárnych partnerov o zníženie ich environmentálnej stopy.
9. Rada potvrdzuje potrebu jednotnejšieho a účinnejšieho vykonávania a sfunkčnenia prístupu prepojenia medzi humanitárnou činnosťou, rozvojom a mierom. Zdôrazňuje, že rôzni zainteresovaní aktéri musia pracovať koordinovane a pri plnom dodržiavaní humanitárnych zásad pri poskytovaní humanitárnej pomoci a v plnom súlade so svojimi príslušnými mandátmi a cieľmi. Cieľom tohto prístupu je prejsť od krátkodobých intervencií smerom k dlhodobému rozvoju, podporovať trvalé riešenia, ktoré riešia základné príčiny konfliktov a dlhotrvajúcich kríz. Rada nabáda na spoločné analýzy potrieb a slabých miest, ako aj na prípadné spoločné plánovanie a programovanie vlastných politík a opatrení EÚ. Rada potvrdzuje dôležitosť prístupu zohľadňujúceho konflikty, aby vonkajšia pomoc nezhoršovala konflikty a krízy. Program EÚ na dosiahnutie pokroku v súvislosti s týmto prepojením musí vychádzať zo skúseností a poznatkov získaných z pilotných krajín v rámci prepojenia a šíriť ich.

10. Rada víta vedúce postavenie Komisie pri začleňovaní vzdelávania v núdzových situáciách, najmä pokiaľ ide o dievčatá, ako súčasť prístupu prepojenia medzi humanitárnou činnosťou, rozvojom a mierom. Rada opätovne potvrdzuje svoj záväzok poskytovať viac finančných prostriedkov na inkluzívne celoživotné vzdelávanie a bezpečné, spravodlivé a kvalitné vzdelávanie a odbornú prípravu na všetkých úrovniach v núdzových a krízových situáciách v súlade so závermi Rady o vzdelávaní v núdzových situáciách a dlhotrvajúcich krízových situáciách prijatými v novembri 2018. Rada tiež víta záväzok Komisie pokračovať vo vypracúvaní tematických politík v oblastiach, ako sú zdravie, ochrana, rodová rovnosť, zdravotné postihnutie, potraviny a výživa – vrátane školského stravovania – prístrešie, voda, sanitácia a hygiena (WASH), pripravenosť na katastrofy a znižovanie rizika, ako aj metódy poskytovania pomoci. Rada ďalej víta začlenenie podpory duševného zdravia a psychosociálnej podpory (MHPSS) a kvality života do oznámenia a nabáda všetkých humanitárnych aktérov EÚ, aby tieto faktory štrukturálne začleňovali do svojho plánovania a programovania.
11. Rada opätovne potvrdzuje, že stredobodom humanitárnej činnosti EÚ sú ľudia, a zdôrazňuje, že je odhodlaná plniť potreby a chrániť práva a dôstojnosť osôb postihnutých konfliktom a humanitárnou krízou. Prístup zameraný na ľudí zahŕňa zohľadnenie osobitných skupín, ktoré čelia zvýšeným rizikám, vrátane žien, detí a mládeže, starších ľudí, osôb patriacich k náboženským a etnickým menšinám, osôb so zdravotným postihnutím, nútené vysídlených osôb a utečencov. Rada zdôrazňuje, že je potrebné podporovať zmysluplnú a aktívnu účasť dotknutých osôb na rozhodnutiach, ktoré sa ich týkajú. Opätovne potvrdzuje naliehavú potrebu podporovať ľudí v kontexte núteného vysídľovania, a to bez ohľadu na to, či sú jeho príčiny prirodzené alebo spôsobené ľudskou činnosťou. Rada zdôrazňuje, že je potrebné, aby medzinárodné spoločenstvo pokračovalo v riešení základných príčin vysídľovania a potrieb vnútorne vysídlených osôb a hostiteľských komunít s cieľom posilniť poskytovanú ochranu a pomoc a uľahčiť trvalé riešenia.

12. Rada opätovne zdôrazňuje svoj záväzok plniť potreby a chrániť práva žien a dievčat a podporovať rodovú rovnosť a vyzýva všetkých humanitárnych aktérov, aby túto perspektívu začlenili do svojich intervencií, a to aj v súlade s programom zameraným na ženy, mier a bezpečnosť. Rada zdôrazňuje, že je dôležité plniť potreby v oblasti ochrany žien, mužov, dievčat a chlapcov, a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa aktívne usilovali o zníženie zraniteľnosti a vystavenia riziku, a to aj predchádzaním sexuálnemu a rodovo motivovanému násiliu, vykorisťovaniu a škodlivým praktikám a zmierňovaním ich účinkov.
13. EÚ je naďalej odhodlaná presadzovať, chrániť a uplatňovať všetky ľudské práva, plne a účinne vykonávať Pekinskú akčnú platformu a akčný program Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji (ICPD) a uplatňovať výsledky konferencií venovaných ich preskúmaniu a v tejto súvislosti sa mieni naďalej angažovať v otázke sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv. Vzhľadom na uvedené EÚ potvrdzuje svoje odhodlanie presadzovať, chrániť a uplatňovať právo každého jednotlivca na plnú kontrolu nad otázkami súvisiacimi s jeho sexualitou a sexuálnym a reprodukčným zdravím a slobodné a zodpovedné rozhodovanie sa v týchto otázkach bez diskriminácie, nátlaku a násillia. EÚ ďalej zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť všeobecný prístup ku kvalitným a cenovo dostupným komplexným informáciám o sexuálnom a reprodukčnom zdraví a vzdelávaniu v tejto oblasti vrátane komplexnej sexuálnej výchovy a k zdravotnej starostlivosti.

14. Rada opätovne potvrdzuje svoj záväzok zabrániť akýmkoľvek neúmyselným negatívnym vplyvom reštriktívnych opatrení EÚ na zásadnú humanitárnu činnosť a v prípade, že sa im zabrániť nedá, ich v maximálnej miere zmierniť. Rada opätovne zdôrazňuje, že reštriktívne opatrenia EÚ sú v súlade so všetkými záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodného práva, najmä medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, medzinárodného humanitárneho práva a medzinárodného utečeneckého práva. Zdôrazňuje význam úplného dodržiavania humanitárnych zásad a medzinárodného humanitárneho práva v rámci politiky sankcií EÚ, a to aj prostredníctvom dôsledného začleňovania humanitárnych výnimiek do režimov reštriktívnych opatrení EÚ a zabezpečením účinného rámca na využívanie takýchto výnimiek zo strany humanitárnych organizácií. Rada uznáva, že je potrebné poskytovať ďalšiu praktickú podporu a/alebo usmernenia humanitárnym organizáciám, pokiaľ ide o ich práva a povinnosti v rámci rôznych sankčných režimov EÚ, a naďalej podporovať dialóg medzi všetkými stranami zapojenými do humanitárnej pomoci. Rada podľa potreby zváži zahrnutie závažných porušení medzinárodného humanitárneho práva ako dôvodu na zaradenie do sankčných režimov EÚ a zároveň zabezpečí, aby sa zabránilo akýmkoľvek možným negatívnym vplyvom na humanitárne činnosti.
15. Rada nabáda EÚ a členské štáty, aby na základe prístupu Tímu Európa posilnili spoluprácu a koordináciu s cieľom zabezpečiť kolektívne a koherentné výsledky a väčší vplyv, čím sa zaručí, že EÚ zostane vedúcim partnerom. Rada v rovnakom duchu víta návrh na vytvorenie európskej kapacity humanitárnej reakcie s cieľom zvýšiť príspevok EÚ k vyplneniu medzier v humanitárnej reakcii na základe potreby, čím sa umožní rýchle poskytovanie humanitárnej pomoci za plnej koordinácie a bez prekrývania s existujúcimi mechanizmami. Nabáda Komisiu, aby konzultovala s členskými štátmi s cieľom nadviazať a zabezpečiť dialóg s OSN a príslušnými humanitárnymi partnermi.
16. Rada podporuje angažovanosť a zásadnú úlohu EÚ v oblasti humanitárnej pomoci a priebežný dialóg s jej členskými štátmi a humanitárnymi partnermi. Rada víta zámer Komisie zorganizovať Európske humanitárne fórum s cieľom podporiť strategickú diskusiu na vysokej úrovni o humanitárnych otázkach a trvalý dialóg s jej kľúčovými partnermi zo systému OSN, medzinárodnými organizáciami, Medzinárodným hnutím Červeného kríža a Červeného polmesiaca, občianskou spoločnosťou a inými darcami.